

SAHİBİ :
Prof. Dr. Mekin TANKER

YZ. İŞL. SORUMLUSU :
Dr. Nurettin ABACIOĞLU

MERKEZ :

Nevzat Tandoğan Meydanı Akşur Apt. 10/1
Tel : 225298-225299 Tandoğan ANKARA

OCAK 1985 – 5 (Özel Sayı)

15 GÜNDE BİR YAYINLANIR

Katma Değer Vergisi (KDV) konusunda yapılan çalışmaların özet raporu

Değerli Meslektaşlar

1984'ün son ayı özellikle Türkiye Vergi sisteminde önemli bir değişikliğin tartışıldığı ve uygulamada geçireceklerinin öğrenilmeye çalışıldığı bir dönem olmuştur.

Katma Değer Vergisi (KDV) adı verilen yeni verginin, kaçınılmaz olarak ilâç-üretim-dağıtım-tüketim ağını da içine alabileceği olasılığını Yasanın yayımlandığı 2.11.1984'den beri düşünen ve bu konuda çeşitli girişim ve çalışmalar yapan Merkez Heyetimiz bu özel sayıda yapılanların özet bir dökümünü meslektaşlarımıza açma gereğini hissetmiştir.

Yeni yılın esenlik geirmesi dileğiyle saygılar sunarım.

Türk Eczacılar Birliği
Merkez Heyeti
Genel Sekreteri
Dr. Nurettin Abacıoğlu

● Konuyu gündemine alan Merkez Heyeti öncelikle "İlaçların Katma Değer Vergisinden muaf tutulması" için bazı ilke kararları almıştır.

2.11.1984-1.12.1984

ARASI ÇALIŞMALAR:

a.1- TEB Merkez Heyeti'nin saptadığı ilkeler ve Genel Başkan'ın yürüttüğü çalışmalar.

3065 Sayılı Katma Değer Vergisi (KDV) ile ilgili yasa 2.11.1984 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlandığında konuyu gündemine alan Merkez Heyeti öncelikle; "İlaçların Katma Değer Vergisinden muaf tutulması" için bazı ilke kararları almıştır.

Bu kararlar şöyle sınıflandırılabilir:

1. TEB 21. Dönem çalışma programında yer alan ve ilacın ticari bir meta olmaktan ziyade, değişim ve kullanım değerleri itibarıyla farklılaşan, "onsuz olunmaz" özellikteki toplumsal bir meta olması ilkesinden yola çıkılarak ilâ-

cın, özellikle tüketici üzerine yeni bir külfet bindirecek olan KD Vergisinden muaf tutulması görüşünün mutlak ve özenle savunulması,

2. İlâcın perakende satış fiyatı saptanırken maliyet unsurları arasında % 57,63 oranda yer alan hammaddesi, ticaret kotaları itibarıyla gümrük muafiyetine sahip olup devlet böylece tüketici lehine sübvansiyon yapmaktadır. KDV uygulaması ise aksine bir gelişme olur, bir yandan devlet sübvansiyonu sürdürülürken bu olgu, tüketiciye ödetilmek durumuna getirilmiştir. Konunun bu bağlamda değerlendirilmesi ve düzeltilmesinin yararlı olacağı inancı ile çalışma yapılması,

3. TEB 21. Dönem çalışma programında da yer aldığı üzere ilacın seçiminde tüketicinin özgür iradesinin bulunmadığı ve hastalan-

manın da özgür iradeye bağlı olmadığı göz önüne alınırsa ilaç KDV vergisi dışında tutulan temel ihtiyaç maddeleri ile özdeştir. Konunun bu biçimde ele alınması için çalışma yapılması,

4. Yasayı işlerliğe kavuşturacak yönetmelik ve tebliğler içinde, yukarıdaki ilkeler bağlamında pratik çözümünün sağlanabilmesi için ilaçlara % 0 (sıfır) KDV uygulaması yönünde çalışma yapılması,

Bu ilke kararlarının geçerlilik kazanabilmesi için TEB Merkez Heyeti Başkanlık Divanı hareketi geçmiş ve özellikle Genel Baş-

kan Prof.Dr. Mekin Tanker, TC Maliye ve Gümrük Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü nezdinde yoğun çalışmalar yapmış ve görüşlerimizi gereken mercilere iletmıştır.

Sayın Genel Başkan'ın özenle savunduğu ilkeler, özünde 6643 sayılı kanunda yer aldığı üzere Birliğimize verilmiş olan "Devletin, Halkın ve mesleğin menfaatlerini telif etme" görev hükmü paralelinde yapılmış bir çalışmadır.

Görüşmelerin ilk aşamasında özellikle pratik çözüm önerisi

olan ilaca % 0 oranında Katma Değer Vergisi uygulanması hususu Gelirler Genel Müdürlüğü nezdinde değerlendirilebilir bulunmuştur.

a.2. "İLAÇLAR KATMA DEĞER VERGİSİNDEN MUAF TUTULMALIDIR"

Sayın Genel Başkan'ın sürdürdüğü çalışmalara paralel olarak Merkez Büro çalışmalarına da önem verilmiş ve bu fasıldan olmak üzere aşağıda yer alan Rapor Muhasebe Servisi Danışmanı Sayın Ali Rıza Yurtsever'e hazırlanmıştır.

İlaçlar Katma Değer Vergisinden muaf tutulmalıdır.

Ali Rıza YURTSEVER

2.11.1984 tarih ve 18563 Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak 1 Ocak 1985 tarihinde yürürlüğe girecek olan 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu vergi konusuna giren işlemleri belirlemiştir.

Kanununun 1'nci madde hükmü;

1. Ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetle,

2. Her türlü mal ve hizmet ithalatı,

3. Diğer faaliyetlerden doğan teslim ve hizmetler başlığı altında belirlenen her türlü mal ve hizmetlerin üretiminden nihai aşamasına diğer bir ifade ile tüketiciye varıncaya kadar geçen her aşamasında yasanın 28'nci madde hükmü gereği % 10 vergi alınmasını hükme bağlamıştır.

Yasanın 17'nci maddesi Katma Değer Vergisi'nden istisna edilecek mal ve hizmetleri belirlemiştir.

Anılan madde 1'nci fıkrası:

- Kültür ve Eğitim Amacı Taşıyan İstisnalar:

"Genel ve Katma bütçeli daireler, İl Özel İdareleri, belediyeler, ... kanunla kurulan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları..." kültürel ve eğitim amacı taşıyan teslim ve hizmetler istisna edilmiştir.

Yasa maddesinin 2'nci fıkrası ise;

Bu kurum ve kuruluşların sosyal amaç taşıyan istisnalar başlığı ile belirtilen 1'nci bendi:

"Yukarıda sayılan kurum ve

kuruluşların hastane, nekahathane, klinik, dispanser, pervantoryum, sanatoryum, kan bankası ve organ nakline mahsus bankalar, aşılar, botanik ve zooloji bahçeleri, parklar ile veteriner, bakteriyoloji, seroloji ve distofajin laboratuvarları gibi kuruluşlar, öğrenci veya yetiştirme yurtları, yaşlı ve sakat bakım ve huzurevleri, parasız fukara aşıevleri, düşkünevleri ve yetimhaneleri işletmek ve yönetmek suretiyle ifa ettikleri kuruluş amaçlarına uygun teslim ve hizmetleri" sıralanan faaliyetler de istisna hükmüne alınmış bulunmaktadır.

Ülkemizin içinde bulunduğu mali-ekonomik ve sosyal faktörler KDV geçişi zorunlu hale getirmiştir.

Mal ve hizmetlerin üretimden-pazarlamasına ve son kullanımına kadar (tüketiciye ulaşınca ya kadar) bir vergilendirme sürecini içeren KDV genel bir harcama (satış) vergisi niteliğindedir.

İlaç, insan sağlığının temel ögesi olma niteliğindedir. Yasanın 17'nci maddenin 1 ve 2'nci fıkrası hükümleri sosyal ve kültürel faaliyetlerin nitelik itibarıyla diğer ticari faaliyetlerden ayrı olarak mütalaa etmiş ve istisnalar getirmek suretiyle korunması ve teşvik edilmesi amacını gütmüştür.

5'nci Beş Yıllık Kalkınma Planında da öngörüldüğü üzere vergilerin yatırımları teşvik edici nitelikte olması, vergi idaresinin reorganizasyonu ile vergi işlemlerinin sadeleştirilmesi ile vergi kayıplarının giderilmesini hedeflemektedir.

Ayrıca, kişi ve kurumların ödeme gücü oranında vergilendirilmesi ile vergi adaletinin sağlanması amaçlanmıştır.

Görüldüğü üzere belirlenen vergilendirme politikası sosyal-ekonomik-mali etkileri itibarıyla ülke ekonomisinin büyümesiyle çok yakından ilgilidir. Ekonomik büyümenin en önemli temel ögesi yetişmiş kalifiye ve sağlıklı işgücüdür. Bunun korunması ve geliştirilmesinin ne kadar gerekli olduğu hiçbir izaha ihtiyaç olmayacak biçimde ortadadır.

Ne var ki, sağlık hizmetlerinin beklenen düzeyde görülebilmesi, insan sağlığının korunması ve geliştirilmesini sağlayan önlemlerin ve bu hizmeti yerine getiren kuruluşların yetersiz olması sonucu işgücü ve insan sağlığının sağlıklı bir çözüme kavuşturulmaması sonucu büyük kayıplar meydana gelmiştir.

Bu kaybın önlenmesi ve asgari düzeye getirilmesi bu alanda ihtiyaç duyulan önlemlerin alınmasına bağlıdır. İlaç, insan sağlığının temel öğelerinden biri olmaktadır.

Hastaya ilaç veren eczacılar ticari amaçlarından ziyade kamu yarar ve sağlığını ön planda tutan birimlerdir. İlacın istisna kapsamına alınması insan sağlığının korunması ve teşvik edilmesi sosyal devletin temel görevleri arasında yer almaktadır.

Yasanın 16'ncı maddesi İthalat İstisnasını getirmektedir.

Yasa maddesinde de belirtildiği gibi gümrük vergisinden muaf ve müstesna tutulan eşyanın aynı

kayıt ve koşullarla ithal edilmesi halinde KDV istisna edilmiştir.

Bilindiği gibi ilaç imalatında kullanılan birçok hammaddenin yurtdışından ithal edilmekte ve gümrük vergisinden muaf ve istisna edilmiştir.

İlaç hammaddesinin gümrük vergisinden ve KDV'den müstesna ve muaf olarak ithaline müsaade edilmektedir. Bu muafiyetin ilaç

satımına da uygulanmasının vergide adaleti sağlama ilkesine uyulmasının yanı sıra insan sağlığının korunmasına yönelik mali önlemlerin olması açısından da gereklidir. Bu ilkenin gözetilmesi halinde elde edilen sosyal yararlar karşısında uğranılacak küçük bir maddi kayıpla maliye için büyük bir sızıntı yaratmayacağı kanısındayız.

Bu itibarla, ilacın istisna kapsa-

mına alınması mümkün olamayacak ise en azından düşük bir oranla (% 3 gibi) KDV tabii tutulması halinde kamu sağlığının gözetilmesi yönüne gidilmelidir. Bu durum, bir oto kontrol görevi vazifesi gören yasanın sağlıklı işleme kavuşması ve vergi dışı işlemlerin önlenmesi gibi yararları nedeniyle maliyenin yararlıdır.

b. 1.12.1984 SONRASI KOMİSYON ÇALIŞMALARI

Merkez Heyeti çalışmaları yukarıda anlatılanlar çerçevesinde yürütülürken özellikle Bölge Eczacı Odalarının konudan haberdar edilmesine de özen gösterilmiş ve Merkez Heyeti üyeleri de tek tek gereken bilgi aktarımlarını yapma yönünde kendilerini görevli kılmışlardır.

Diğer yandan, Merkez Heyetinin Bölge Eczacı Odalarına yaptığı ziyaretler sırasında konu hem Oda yöneticilerine hem de meslektaşlara anlatılmış, ayrıca karşı görüşler de öğrenilmeye çalış-

mıştır.

En azından, konudan bu düzeyde haberdar olan bir kısım Oda Yönetimleri başını Samsun Eczacı Odasının çektiği bir girişimle, konu ile ilgili çözüm önerileri içermeyen telgraflarla Merkez Heyeti'nden çalışma yapılmasını istemişlerdir.

Bu gelişmelerin de değerlendirildiği bir Merkez Heyeti toplantısında 1.12.1984 tarihinden itibaren, başkanlığım TEB II. Başkanının yaptığı bir komisyon eli ile konu ile ilgili çalışmaların sürdü-

rülmesi karar alınmıştır. Komisyon üyelerine ise Merkez Heyeti Üyeleri dışında çeşitli bölgelerden meslektaşlar da dahil edilmiştir.

Komisyon, ancak Merkez Heyeti Üyeleri nezdinde çalışma yapabilmemiş dışarıdan davet edilen üyelerin katılımı gerçekleşmemiştir.

Aşağıda komisyonca hazırlanarak 5.12.1984 tarih ve 84/251 sayılı ile Maliye ve Gümrük Bakanlığı'na gönderilen Rapor yer almaktadır.

Sayı: 1984/251

ÖZÜ: İLACIN Katma Değer Vergisi Oranının Sıfıra İndirilmesi Hk.

ANKARA
5.12.1984

T.C. MALİYE ve GÜMRÜK BAKANLIĞI

Sağlık hizmetleri içinde ilacın en önemli teşhis ve tedavi edici madde olduğu ortadadır. İnsan sağlığının vazgeçilmez unsuru ve ikame edilmesi mümkün olmayan maddesi ilaç uygulanacak olan Katma Değer Vergisi oranının % 0 (sıfır) olarak tesbit edilmesi için gereğini aşağıda Birliğimiz görüşleri olarak gerekçeleri tesbit edilmiş biçimde yüksek emir ve müsaadelerinize arz ederiz.

TÜRK ECZACILAR BİRLİĞİ
MERKEZ HEYETİ
II. Başkan
Dr. Ecz. İsmail İSTANBULLU

DAĞITIM:

Gereği:

T.C. Maliye ve Gümrük Bakanlığı

Bilgi:

S.S.Y. Bakanlığı

T.B.M.M Plan Bütçe Komisyonu Başkanlığı

T.B.M.M Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu Başkanlığı

○ Gerekçeler

1) **SOSYAL YÖNDEN:** Hiçbir şeyin insan sağlığının korunması, hastalıkların tedavi edilmesi amaç ve konusundan önemli olmayacağını düşünmekteyiz.

Ülkemiz insanlarının sağlığının korunması için eczacılar ve Türk Eczacıları Birliği olarak üzerimize düşen görevleri yerine getirmek; kanunlarla da birliğimize tevdi edilmiş görevler arasındadır.

Bu cümleden olarak sağlığın korunması ve tedavi edilmesi amacıyla kullanılan ilacın sosyal değeri ve yerine başka hiçbir şeyin ikame edilememesinden dolayı kullanım değeri öncelik sırasındadır.

İnsan sağlığı için; hizmetlerin mümkün olduğunca en düşük değerlerle yürütülmesi, herkese eşit ve dengeli sağlık hizmeti sunulabilmesi amaç olduğunda; bu amaca ulaşmak için, faktörlerden birisi belkide en önemlisi olan ilacın fiyatının mümkün olduğunca düşük tutulabilmesi, en kaliteli olanın en değerli olanının hastaya ulaştırılabilmesi temel prensiptir.

Hükümet programında da bu maksada yönelik düşünceler bulunmaktadır. Çünkü ilacı temel yiyecek maddeleri vb. temel ihtiyaç maddelerinin dışında düşüncenin imkansız olduğu kanısındayız.

2) **EKONOMİK YÖNDEN:** Sağlık hizmetlerini olabildiğince ucuza maletmek düşüncesinde olan Hükümetimizin almış olduğu uygulama karamameleri çerçevesinde konuyu değerlendirirsek; ilaç hammaddesi ithalatında büyük bir çoğunlukla "GÜMRÜK VERGİSİ" muafiyeti" uygulanmaktadır. Buna bağlı olarak uygulanmakta olan "İSTİHSAL VERGİSİ" de pekçok ilaç ve hammaddesi için muafiyet sınırları içindedir.

Bu çerçevede değerlendirilmesi ile; ilaç fiyatlarının yükselmesini önlemek için önemli ölçüde tedbir ve muafiyetler getiren hükümetin; ilacın vatandaşa intikali sırasında da, vatandaşı korumak yolunda tedbirleri alacağına inanmaktayız.

3) **DEVLETİMİZİ İLGİLENDİREN YÖN:** Bilindiği üzere belkide hiçbir sektörde görülemeyecek kadar, ilaç sektöründe devletimizin ilaç alımı yaptığı bilinmektedir.

Ülkemizdeki sektörler arasında ilaç sektörünün payı yüksek olmamakla beraber, devletimizin yaptığı ilaç alm payı yüksektir.

Bu oran mevcut bilgilere göre yaklaşık 70 Milyar TL dolayındadır. Toplam olarak yıllık 200 Milyar TL dolayında sirkülasyon yapabilen ilaç sektörü içindeki devletin alm payı 1/3 oranına yaklaştığı görülebilir.

Böylece devletin kendi alımlarını da vergilendirilmiş olarak yapması gibi bir sonuç doğabilecektir. Bu da katma değer vergisi ile sağlanması düşünülen sonuçlara da uygun olmayacağı kanısındayız.

4) **FATURA UYGULAMASININ ZORUNLU TUTULMASI AÇISINDAN:** Bilindiği kadarıyla Katma Değer Vergisi uygulaması ile beraber faturalı satış zorunluluğunun pekiştirilmesi amaçlanmaktadır. İlaç sektörü açısından konuya baktığımızda gerek imalatçı, gerek depocu, gerekse eczaneler çapında faturasız alış ve satış hiçbir zaman söz konusu olmamaktadır.

Bundan dolayı ilaç sektörü için vergi kaybı gibi bir olumsuz sonuç söz konusu değildir.

5) **3065 SAYILI KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU AÇISINDAN:** Kanunun amaç ve kapsamı içinde istisnai hükümler çerçevesinde düşünülecek olursa;

İlacı amacına uygun olarak kullanmak zorunluğunda olan pekçok kurum ve kuruluşların mal ve hizmetleri yönünden muafiyet kapsamına alındığı görülmektedir.

Sosyal amaçlar açısından ilacın 17. madde kapsamında düşünülen istisnalardan çok farklı olmadığını düşünmekteyiz.

6) **UYGULAMA YÖNÜNDEN:** Hiçbir sektörde olmadığı kadar çeşit ve kalem sayısı fazla olan ilacın; Türkiye'de ruhsatlı ilaçların farmasötik şekil açısından yaklaşık 4500 adede yaklaştığı göz önünde bulundurularak, uygulamanın son derece zor olabileceğini düşünmekteyiz.

c. KOMİSYON PARALELİNDE YÜRÜTÜLEN ÇALIŞMALAR

1.12.1984 tarihinde Merkez Heyeti bünyesinde kurulan Komisyon hazırlık ve çalışmalarını yürüten Merkez Büro çalışmaları

larına devam edilmiş ve bu fasıldan olmak üzere daha önce alınan bir karar gereği TEB merkez Heyeti Ekonomi Danışmanı Sayın

Prof.Dr. Rıdvan KARALAR'dan "Katma Değer Vergisi ve İlaç Kesimi" adlı bir rapor istenmiştir. Yan sayfada ayrıca bu rapor yer